

3. Конституція України, Закон від 28 червня 1996 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>.

4. Максакова Р.М. Право громадян брати участь у виборах та референдумах в Україні: проблеми реалізації / Р.М. Максакова // Вісник центральної виборчої комісії. – 2013. - № 1 (25). – С. 43-48.

5. Ольштинський С. Чи потрібен Україні референдум? / С. Ольштинський // Юридичний журнал. – 2007 – № 6. – [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=2688>

6. Федоренко В.Л. Законодавче регулювання місцевих референдумів в Україні: досвід, проблеми та перспективи / В.Л. Федоренко // Вісник Центральної виборчої комісії. – 2014. – № 1(28). – С. 64-69.

Воскобійник Т.

(наук. кер. ст. викл. Потапов О.М.)
*студентка IV курсу історичного факультету
Полтавського національного педагогічного
університету імені В.Г. Короленка*

ПРАВО НА ЕВТАНАЗІЮ: ЗА І ПРОТИ

Життя людини в Україні визнається найвищою соціальною цінністю, а право на життя є найважливішим серед особистих немайнових прав, яке зумовлене самим єством людини і знаходиться на вершині плеяди соціальних цінностей.

Міжнародні нормативно-правові акти, які гарантують права та свободи людини, а також Конституція України визнають право на життя невід'ємним правом кожної фізичної особи, покладаючи на державу обов'язок його захищати.

Поряд існує право фізичної особи розпоряджатися своїм життям, що в контексті права на життя вчені тлумачать як можливість піддавати його значному ризику і вирішувати питання про припинення життя. Саме з можливістю реалізації права на розпорядження власним життям виникає проблема, яка турбує не тільки юристів, але і медиків, і суспільство загалом проблема евтаназії [8, с.159].

Термін «евтаназія» вперше був використаний англійським філософом Ф.Беконом для позначення легкої безболісної смерті. Термін «легка смерть» використаний Конгрегацією Віровчення в «Декларації про евтаназію» від 5 травня 1980 року. Текст Декларації унеможливило будь-яке суб'єктивне визначення і остаточно роз'яснює зміст евтаназії: «під словом евтаназія розуміється будь-яка дія чи, навпаки, бездіяльність, яка по своєму змісту чи наміру призведе до смерті, та має за ціль усунути біль і страждання» [2, с.34].

На сьогодні виділяють активну еутаназію навмисне заподіяння смерті та пасивну еутаназію припинення будь-яких дій для продовження життя. В Україні будь-яка форма еутаназії є забороненою. Право на життя, декларується ст. 27 Конституції України, в якій зазначено: «Кожна людина має невід’ємне право на життя». Закон України «Про охорону здоров’я» також підтверджує вищезгадане право людини, закріплюючи в пункті 2 ст. 52 заборону пасивної еутаназії, а п. 3 ст. 52 забороняє й активну еутаназію, де зазначається, що медичним працівникам «забороняється здійснення еутаназії – навмисного прискорення смерті або умертвіння невиліковно хворого з метою припинення його страждань».

Дослідник А. Шпачук відзначає, що заборона еутаназії також передбачена ч. 4 ст. 281 Цивільного кодексу України, де зазначається, що задоволення прохання фізичної особи про припинення її життя – забороняється. [8, с.161].

Тау законодавчу позицію підтримує велика кількість вітчизняних дослідників. Так, наприклад, на думку Н. Матузова та А. Малько еутаназія суперечить принципу невідчужуваності прав людини [5, с.207].

Виступаючи проти легалізації еутаназії вчені підкреслюють, що її закріплення призведе до руйнування моральних та релігійних норм, а також до гальмування процесу пошуку нових більш ефективних засобів лікування та сприятиме недобросовісності у наданні медичної допомоги. При обговоренні можливості легалізації еутаназії в Україні дослідниця Г. Анікіна вказує, що її впровадження призведе до виникнення цілої низки негативних наслідків. Серед останніх в першу чергу можна виділити: легалізація еутаназії викличе зловживання нею зі сторони лікарів та рідних, а також надасть їм можливість маскувати певні злочини; буде гальмувати розвиток фармацевтичної промисловості; зменшить, до того малий, розмір державного забезпечення важкохворих [1, с.31].

Противники еутаназії, здавалося б, виходять із гуманних міркувань: апелюють до можливості хворого видужати та до розбіжностей, на їхній погляд, із християнською мораллю. У той же час прихильниками еутаназії є багато видатних медиків, зокрема, Крістіан Барнард — людина, яка першою здійснила пересадку серця; Бернар Кушер — один із засновників міжнародної організації «Лікарі без кордонів» і міністр охорони здоров’я Франції, який визнав, що прискорював настання смерті тяжкопоранених внаслідок військових дій у В’єтнамі та Лівані [2, с.34].

Доцільність законодавчого закріплення еутаназії підтримує і ряд науковців. Зокрема, О. Довбуш вважає за можливе вже нині законодавчо врегулювати в Україні процес обмеженої еутаназії, яка б не суперечила чинному законодавству, а також не зачіпала професійного гуманізму та етики медичних працівників [4, с.123]. Найбільш аргументованою може вважатися позиція М. Малейної, яка зазначає: «видається, що в законі по-

Матеріали VIII Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції

винна бути дозволена й активна, і пасивна евтаназія. Вищою цінністю є реальне благополуччя людини» [7, с.164].

Незастосування евтаназії призводить до порушення інших прав і свобод невиліковно хворої людини, таких як право на свободу та право на повагу гідності. А. Малиновський зазначає, що, відмовляючи людині у праві на смерть, держава і суспільство тим самим обмежує її у свободі. Право на евтаназію за своїм змістом і призначенням є особистим правом кожної фізичної особи, а тому держава не повинна позбавляти людину можливості його реалізувати. Держава і суспільство мають визнати це право не заради всіх, а заради тих небагатьох, які потребують його здійснення.

Застосування евтаназії відповідає одному із визначальних принципів існування права – принципу гуманізму. Філософ Дж. Рейгелс зазначає: «... якщо хвора людина розуміє, що їй залишилися лічені дні й вона не може більше терпіти страшного болю, то активна евтаназія є гуманною, бо припиняє страждання хворого [3, с.202].

Аналізуючи ці слова, потрібно визнати, що вони пронизані глибоким розумінням цінності людського життя, необхідності врахування думки людини, важливості людських почуттів, розуміння того, що необхідно припинити все, що робить людину нещасливою. А без цього принцип гуманізму, на якому будується право, втратив би будь-який сенс. Тому не можна погодитися з тими, хто закликає сприймати евтаназію як щось ненормальне, негуманне і нелюдське, посилаючись на релігійну доктрину чи на якісь інші необґрунтовані принципи.

Право на смерть витікає із права на життя, що у свою чергу є саме правом і має розумітися лише як право, яке хоча апіорно ми маємо, але в жодному разі не зобов'язані ним користуватися, — у цьому і полягає суть права. Тому будь-який закон спочатку варто співвіднести з ідеєю правової свободи, і лише тоді його визнавати, якщо він не суперечить цій ідеї. [3, с.200].

Проаналізовані нами підходи щодо розуміння поняття евтаназії, форм її здійснення, ставлення дослідників щодо її можливого законодавчого закріплення у вітчизняній правовій системі зайвий раз переконують нас у важливості даного питання і необхідності більш поглибленого його вивчення.

Література:

1. Анікіна Г.В. Перспективи легалізації евтаназії в Україні / Г.В. Анікіна // Форум права. – 2009. – №3. – С.25-34.
2. Борисевич Н.М. Проблема легалізації евтаназії як законодавчого закріплення права пацієнта на гідну смерть / Н.М. Борисевич // Медичне право України: правовий статус пацієнтів в Україні та його законодавче забезпечення. Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції 17-18.04.2008, м.Львів. — С.34-37.

3. Ворона В.А. Право на евтаназію як складова права людини на життя / В.А. Ворона // Право України. — 2010. — №5. — С. 199-204.
4. Довбуш О. Право на гідну смерть: історія і сьогодення проблеми / О. Довбуш // Право України. — 2002. — № 10. — С. 122-125.
5. Малько А.В. Теория государства и права / А.В. Малько. — М., 2001.
6. Стеценко С.Г. Медичне право: Підручник. — СПб.: Юридичний центр Прес, 2004. — 339-366 с.
7. Харчук В.І. Право на евтаназію як особисте право людини / В.І. Харчук // Юридичний журнал. — 2010. — №4. — С. 72-75.
8. Шпачук А.О. Евтаназія: правові та етичні аспекти / А.О. Шпачук // Вісник Академії адвокатури України. — 2012. — №25. — С.159-163.

Євгенєв В.О.

(наук. кер. ст. викл. Потапов О.М.)

*студент III курсу природничого факультету
Полтавського національного педагогічного
університету імені В.Г. Короленка*

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ПІДГРУНТТЯ ЕКОЛОГІЧНИХ ОПЕРАЦІЙ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ

На сучасному етапі становлення «екологізації» в Україні, одним із важливих факторів є збереження флори та фауни. Дана проблема часто, життєво важлива для окремих компонентів екосистеми, а саме рослин або тварин які є рідкісними, або знаходяться на межі нормального існування, в наслідок антропогенного навантаження на навколишнє природне середовище.

Із метою реалізації державної політики у сфері забезпечення природних умов існування, відтворення, збереження та раціонального використання природних ресурсів, а також дотримання вимог Законів України (далі ЗУ) «Про тваринний світ», «Про рослинний світ», відповідно до ст. 12 ЗУ «Про охорону навколишнього природного середовища» громадяни зобов'язані берегти природу, охороняти та раціонально використовувати її багатства [3]. Для забезпечення виконання вищезазначених положень в Україні щорічно, на державному рівні проводяться екологічні акції: «Ялинка», «Нерест» та «Первоцвіт».

Операція «Ялинка» проводиться з метою посилення державного контролю за охороною лісових масивів від несанкціонованої, самовільної вирубки хвойних насаджень у період Новорічних свят. У першу чергу, перевірки здійснюють на територіях природо-заповідного фонду [2], та на лісових масивах які є прилеглими до залізниць, автодоріг та населених пунктів.

Основною юридичною підставою операції є ст. 39 ЗУ «Про рослинний світ», відповідно до якої моніторинг рослинного світу є складовою